

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Весела Методиева Гюрова

член на жури назначено със заповед № РД 38-448/25.09.2020 г. на Ректора на
СУ “Св. Климент Охридски”

за провеждане на конкурс за **доцент** в

област на висше образование: 1. Педагогически науки

по професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищна педагогика –
психолого-педагогически основи на информационната култура)

Факултет по науки за образованието и изкуствата

Катедра: „Предучилищна и медийна педагогика“

обявен в ДВ, бр. 67/28.07.2020 г.

Раздел № 1 Данни и оценка за процедурата за избор.

В обявения, посочен по-горе конкурс за доцент по професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика – психолого-педагогически основи на информационната култура) са заявили *участие гл. ас. д-р Милка Николова Терзийска-Стефанова и д-р Вероника Христова Рачева*. В оценката си за кандидатите ще се ръководя от формулировката на конкурса по шифъра и изведената научна специалност, както и от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“ (в съответствие с Правилника по ЗРАСРБ) по чл.112 (1) и според изпълнението на условията по Чл. 105, ал. 1 и в съответствие с резултатите от справките по Чл. 107, ал. 1, т. 12-14.

Не намирам нарушения, свързани с процедурите по допускане на кандидатите до конкурса, видно от протокола на заседанието на комисията, назначена със заповед на ректора на СУ № РД 38-435/23.09.2020 г. както и от протокол № 1/07.10.2020 г. от първото заседанието на научното жури. Съгласно чл. 109, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ кандидатите гл. ас. д-р Милка Николова Терзийска-Стефанова и д-р Вероника Христова Рачева отговарят на условията за допустимост до участие в конкурса. Оценявам участието на кандидатите по изведени раздели от критерии, като ги представям последователно във всеки един от тях.

Раздел № 2 Данни за кандидатите

2.1. Гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова

Завършва бакалавърска степен в СУ „Св. Кл. Охридски“, филиал, Благоевград през 1983 г. със специалност НУП.

Академичната ѝ кариера започва веднага след завършването на висшето ѝ образование като хоноруван, а две години след това и като редовен асистент по история на педагогиката и на българското образование в ЮЗУ «Неофит Рилски» - Благоевград, Факултет по педагогика. Израства кариерно до старши асистент до 1997 в същия университет, а от 2000 г. до 2005 г. е избрана за хоноруван преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“, ФНОИ (преди ФНПП) по начална училищна педагогика. В периода 2006-2016 съвместява преподаване като асистент по задължителната дисциплина „История на педагогиката и българското образование“, като едновременно разработва лекционен курс по «История на детството», ЗИД (Приложение № 15.1), който води в **педагогическите специалности** на ФНОИ (Предучилищна педагогика и чужд език, Начална училищна педагогика и чужд език, Предучилищна и начална училищна педагогика). Освен това през 2011-2014 е хоноруван преподавател по дисциплината „Сравнително образование“, а от 2016-2017 - по „Сравнително предучилищно образование“. От 01.09.2017 – досега, заема академичната длъжност главен асистент и продължава да преподава във ФНОИ, СУ «Св. Климент Охридски», по дисциплините „Психолого-педагогически основи на информационната култура“, „Сравнително предучилищно образование“ и ЗИД „История на детството“.

Докторантската си подготовка гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова получава във Факултет по педагогика, СУ „Св. Климент Охридски“ по шифър 07.05.02. (Теория на възпитанието и дидактиката - История на педагогиката и българското образование), а през 2007 г. **защитава докторска дисертация.**

Преподавателската си дейност съчетава с **административни и с научно-експертни отговорности** като заема на трудов договор длъжностите: методически експерт в Център за професионално развитие и ориентиране (Министерството на труда и социалната политика, 1999-2000); старши специалист към Центъра по икономика и мениджмънт на образованието (Национален институт по образование, МОН 2002-2004). От м. декември 2005 до 01.09.2017 г., гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова е инспектор в отдел „Докторанти“, а от 2017 - инспектор за конкурсите по ЗРАСРБ.СУ «Св. Климент Охридски», ФНОИ.

Може да се обобщи, че тя е **академичен преподавател последователно във времето в два университета у нас** от завършването на висшето си образование без прекъсване и досега в качеството си на хоноруван и на редовен такъв, като има и допълнителен трудов

стаж в *експертни отговорности, свързани с подготовката на педагогическите специалисти и тяхното качествено кариерно развитие и усъвършенстване ОНС Доктор и заемането на академични длъжности.*

2.2. Д-р Вероника Рачева

Завършва ОКС „Бакалавър“ през 2004 във ФНОИ (ФНПП) СУ „Климент Охридски“ в специалност *„Начална училищна педагогика и чужд език“*. Има придобита квалификация „Бакалавър“ като *семестриално завършила „Културология“*, във ФФ на СУ (2006). Д-р Вероника Рачева придобива ОКС „Магистър“ във ФНОИ (ФНПП), СУ „Климент Охридски“, също през 2006 в магистърска програма *„Ранно чуждоезиково обучение в предучилищни заведения“*, а през 2009 г. - втора ОКС *„Магистър“ в НХА, Факултет по изящни изкуства, специалност: Изкуствознание.*

В периода 2004 – 2007 работи като *учител по английски и главен методик*, в образователен център „Магистра“, София, след това до 2008 г. - като администратор, х-л Etvan Buildings, Марсаскала, Малта, а от 2009 е офис-мениджър и личен асистент на управителя, ПР агенция „Итера“ 431, София.

Д-р Вероника Рачева се занимава с *управление на проекти като мениджър* във фондация „Партньори-България“ (2012-2013) и като *експерт* във фирма „Прознание“ (2013-2015), като се вижда, че в тези дейности натрупва *административен опит за работа по проекти*, съчетан с подготовката си като *редовен докторант във ФНОИ (ФНПП)*. От 2015 след защитата си и до момента тя е *директор „Учебни дейности“* в същата фирма. В тази си *ръководна административна длъжност* тя: планира, ръководи и отговаря за качеството на подбора, обучението и работата на екипите от дистанционни учители в организацията; отговаря за *обучението по синхронно виртуално преподаване на учителите-служители, партньорите и ключовите клиенти на фирмата*; определя *цели, стратегии, политики* и програми на отдел учебни дейности; извършва мониторинг и *отговаря за качеството на изпълнението на дейностите по различните проекти на организацията*; разработва *методики и концепции за образователните услуги на фирмата*; представлява организацията пред медиите, участва с научни доклади с цел *представяне педагогическите дейности, проектите и продукти на организацията.*

Докторантската си подготовка (2010-2015) д-р Вероника Рачева придобива в СУ „Св. Климент Охридски“ във ФНОИ (ФНПП) по *шифър 050702 Теория на възпитанието и дидактика (Предучилищна педагогика)*. Междувременно в периода януари-април 2013 г. участва в *докторантска специализация* в програма „Методи на педагогическите

изследвания“ в докторантско училище в Лондон (Doctoral school, Institute of Education, London University).

Може да се обобщи, че д-р Вероника Рачева е компетентен млад мениджър и активно съдейства по време на своята докторантура и след това за усъвършенстване на **„пирамидалния модел“ на информационната култура** - техника за изясняване мисията, функциите и потребителите на информационна система като примерна рамка, чрез която може да бъде представена и изградена тя като системата за връзка между ръководители, изпълнители и потребители.

Раздел № 3 Преподавателска работа

3.1. Гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова

Академичната преподавателска дейност на кандидатката се осъществява в два български и три чуждестранни университети.

3.1.1. Като преподавател последователно във времето в два български университета кандидатката води в ОНС Бакалавър и в ОНС Магистър следните академични дисциплини:

1. Чете лекции в ОКС Бакалавър по задължителните дисциплини: „Психолого-педагогически основи на информационната култура“ и „Сравнително предучилищно образование“ (ФНОИ).
2. Чете лекции ЗИД в ОКС Бакалавър по учебните дисциплини „История на детството“ и „Социализация на личността в информационното общество“ (ФНОИ).
3. Води семинарни занятия в ОКС Бакалавър по задължителна учебна дисциплина - История на педагогиката и българското образование (ЮЗУ, ФНПП на СУ);
4. Ръководи учебна практика в ОКС Бакалавър: Психолого-педагогически основи на информационната култура (ФНОИ).
5. Ръководи практика в ОКС Магистър по програма „Предучилищна педагогика“ по задължителните дисциплини „Хоспитиране“ и „Стажантска педагогическа практика“ (ФНОИ, СУ).
6. Ръководи международна педагогическа практика в Ленинградский педагогический институт им. А. И. Герцена на студенти от ЮЗУ „Неофит Рилски“ (септември, 1989).

Може да се обобщи, че гл. ас. Д-р Милка Терзийска-Стефанова има участие в **България в два университета като лектор в ОКС Бакалавър и в ОКС Магистър по четири задължителни учебни академични дисциплини, води семинарни занятия по една**

задължителна дисциплина и ръководи учебна практика по Психолого-педагогически основи на информационната култура, хоспитиране, държавна стажантска практика и участва в ръководство на международна педагогическа практика.

3.1.2. Гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова е гост преподавател в три чуждестранни университета:

❖ В периода 16-31 май 2015, в **Университет в Бергамо** (Università degli Studi di Bergamo), Италия, Департамента за хуманитарни и социални науки (Dipartimento di scienze umane e sociali) по покана на проф. Джузепе Бертаня. Изнася **лекции по три дисциплини на чужд език** в бакалавърска и в докторска степени:

1. L'educazione della prima infanzia in Europa e Bulgaria (**Възпитание в ранното детство в Европа и в България**) – бакалавърска степен;
2. La storia dell'infanzia come nuovo campo scientifico e di studio (**Историята на детството като нова научноизследователска област**) – бакалавърска степен;
3. L'emergenza e lo sviluppo delle discipline pedagogiche – paesi europei e Bulgaria in particolare (**Поява и развитие на педагогическите дисциплини – европейски страни и България**) – докторска степен.

Присъдено ѝ е **званието Visiting professor** на факултета по хуманитарни и социални науки на 28.05.2015 (Приложение № 15.2).

❖ В периода от 30.06. до 30.07. 2010 **чете лекции на чужд език** в Университета в Париж по покана на проф. Антоан Савой (Приложение 15.3), директор на Centre Interdisciplinaire de Recherche « Culture, Education, Formation, Travail » (CIRCEFT)

❖ В периода 25.05. - 01.06.2008 г. преподава в Università degli Studi di Padova, Падуа (Италия) – гост-преподавател по покана на директора на Докторантското училище към Департамента по науките за възпитанието проф. Рафаела Семераро. Изнесени са **лекции на чужд език** в Докторантското училище:

1. La formazione iniziale dei docenti di scuola primaria in Bulgaria (**Съвременната подготовка на началните учители в България**).
2. Le riforme del sistema scolastico pre-universitario recentemente emanate in Bulgaria (**Съвременните реформи в образователната система в България**).
3. I metodi di ricerca in educazione (**Методите за изследване в образованието**) (Приложение № 15.4).

Проблематиката на лекционната дейност на гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова обхваща **нововъведения в методите на педагогически изследвания** и на академично преподаване, свързано с **информационната култура в педагогически дисциплини,**

обогаляващи професионалната култура на учителя *във висшето училище в бакалавърски, в магистърски и в докторантски програми*. Реализацията на академичния опит на гл. ас. д-р Милка Терзийска като лектор на чужд език е получил признание и в редица чуждестранни университети, свързани с *психолого-педагогическите проблеми на подготовката на учители и спецификата на детството*.

3.2. Д-р Вероника Рачева

Преподавателският опит на д-р Вероника Рачева започва през 2015 г. като *хоноруван преподавател във Факултета по педагогика, Софийски университет „Св. Климент Охридски“*, където и до момента *води избираем курс „Преподаване и учене във виртуална класна стая“ в магистърска програма „Информационни и комуникационни технологии в образованието“ на Факултета по педагогика, СУ „Св. Климент Охридски“* в редовна, задочна и в дистанционна форма в летен семестър с хорариум от 10 до 30 часа, потвърдено от служебна бележка на ръководителя на магистърската програма проф. д-р Р. Пейчева-Форсайт. От същата справка, подписана лично от проф. д-р Р. Пейчева-Форсайт, се дава информация за участие на д-р Вероника Рачева в *обучение по проекти: на синхронно виртуално преподаване на преподаватели по време на редовната ѝ докторантура* в СУ (на два етапа по 16 часа през 2014), както и на представители на държавни институции НАП и ИПА (на два етапа по 16 часа през 2016 и 2018 г.) във време изпълняваща длъжността директор в „Прознание“.

Проблематиката на *преподавателския ѝ опит се ограничава* в магистърски избираеми курсове в ФП, СУ „Св. Кл. Охридски“ *по една магистърска програма и в два проекта* по използването на умения, свързани с *информационната култура на различен тип потребители – преподаватели, администратори и служители за усъвършенстването на техники за аналитична обработка на информацията във виртуална среда*.

Извод: В сравняването на характеристиките на преподавателската дейност на двете кандидатки *безспорно се установява предимство на гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова*. То се определя от *системното ѝ академично присъствие като лектор в ОКС Бакалавър, ОКС Магистър и в ОНС Доктор и то в голям брой университетски дисциплини в годините в български и в чуждестранни университети*. Съдържателно лекциите, семинарните занятия и практическите упражнения диференцират ясно *„информационната система“ от „информационната култура“*. Последната се

свързва с *със студенти (потребители във висшето образование)*, като тя се ориентира към психолого-педагогическата същност – *ключовите ѝ показатели са свързани с педагога и подготовката му във висшето образование* в предучилищното и начално детство (интегрирано в специалността ПНУП).

Раздел № 4 Описание и оценка на научните трудове

4.1. Гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова

Кандидатката гл. ас. д-р Мария Терзийска е автор на 55 публикации, а се представя *по конкурса с 31 от тях*.

Две са по конкурса монографичните ѝ публикации, представени като хабилитационен труд, обхващащи развитието на информационната култура в исторически план в два периода: първа част от древността до 18 в. (първа част, 2019, УИ); втора част от 19 в. до 21 в. (втора част, 2020, УИ). Проследена е задълбочено в исторически и в съвременен технологичен план характеристиката на информационната култура във възрастов план, съответстващ на технологичното ниво на развитие на информационното общество.

Кандидатката се явява в процедурата и с *три монографии, които не са представени като хабилитационен труд*, посветени на детството и на новия тип информационно дигитално образователно пространство, на повишаването на педагогическата информационна култура по проблемите на най-важните теории и явления, свързани с историята на детството и неговото настояще. Проследени са информационно-исторически аспекти на възникването на първите „нови училища“ в Европа и опитите за консолидиране на движението; зараждането на понятието „ново възпитание“.

Една е *студията ѝ в реферирани и индексирани издания* - Историята на детството като направление в психоисторията (Теорията на Лойд де Мос). – Стратегии на образователната и научната политика, год. 21, бр. 4 (2013), с. 460–486 (28 с.). Разгледани са етапите в развитието на историята на детството като направление в психоисторията в края на XIX и през XX в., както и основните моменти в теорията на Лойд Де Мос и нейната роля за развитието на историята на детството като нова изследователска област.

Пет са студиите ѝ в рецензирани научни списания, (Сп. „Стратегии на образователната и научната политика“), *три са статиите в реферирани и индексирани списания* (една на български и две на чужд език), три са статиите ѝ в рецензирани научни списания (Сп. „Педагогика“), *четири са студии в рецензирани онлайн списания, девет са публикуваните доклади от научни конференции, конгреси и симпозиуми, една рецензия*.

Така по група В и Г от наукометричната таблица, съобразно изискванията на НАЦИД, тя има 642,5 точки, което убедително надвишава два пъти минимума изискуем коефициент (300). По група показатели, отразяващи значимостта на публикационната й дейност тя има 170 точки, които също са в повече от три пъти е над допустимия минимум (50).

Следователно мога да обобщя, че посочената публикационна дейност доказва, че кандидатката гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова отговаря и даже превишава неоспоримо и убедително минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за научна област 1. Педагогически науки за заемането на академичната длъжност доцент.

4.2. Д-р Вероника Рачева

От приложения списък с *общо представени 28 публикации* на д-р Вероника Козарева 16 са самостоятелни, а останалите - в съавторство с един или с повече на брой автори. **В конкурса тя участва с 14 публикации, от които 11 – самостоятелни**, а останалите – в съавторство.

Една е *монографията по конкурса „Ранно чуждоезиково обучение в синхронна виртуална учебна среда“*, Варна, 2020, която е представена като хабилитационен труд. В нея са систематизирани спецификите на *ранното чуждоезиково обучение в синхронните виртуални учебни среди*, като са анкетирани близо 200 учители по чужд език в предучилищна и начална училищна възраст, когато в учебните заведения се провежда *дистанционно обучение заради пандемията от COVID-19*. Изводите от проучването дават представа за *практиките, мнението и оценката на учителите за обучението по чужд език в синхронни виртуални форми* след натрупания опит по време на извънредното положение.

Д-р Вероника Рачева *има публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд* през 2015 за присъждане на образователна и научна степен „доктор“: *Възпитаване на социално-ориентирано поведение в детска мултикултурна среда. Педагогически модел за подготвителна група/клас*, Варна, 2020.

Има *три самостоятелни статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани* в световноизвестни бази данни с научна информация, които засягат проучване мнението на около 300 учители у нас, от Европа и от Азия, преминали обучение за *приложението на динамични модели за различно използване на „онлайн“ обучение и на виртуалната класна стая, съчетана с традиционната практика на преподаване*.

Д-р Вероника Рачева има *шест самостоятелни и три в съавторство статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране* или публикувани в редактирани колективни публикации.

Така по група В и Г от наукометричната таблица, съобразно изискванията на НАЦИД, тя има 340 точки, а по група Д – 60 точки.

Следователно мога да обобщя, че посочената публикационна дейност доказва, че кандидатката д-р Вероника Козарева отговаря на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за научна област 1. Педагогически науки за заемането на академичната длъжност доцент.

Извод от сравняването на кандидатките по този критерий:

По отношение на показателя за оценка на научните публикации се установява предимство на гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова, което има освен количествени и качествени измерения:

По брой публикации и разнообразието им в категориите спрямо изискванията на НАЦИД гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова има обективно преимущество, което е обяснимо като продължителност на изследванията ѝ във времето.

В качествено отношение публикациите представят също превъзходство на гл. ас. Милка Терзийска. То отразява в по-богата палитра *съдържанието на информационната култура*. Кандидатката използва за интерпретирането ѝ *вариативен и комплексен ресурсен подход* в неговите *времеви* (исторически), *информационни* (като образователна среда), *технологични* ресурси (методи и форми, структурирана документация и библиография, резултати от научни изследвания).

Раздел № 5 Научни приноси

5.1. Гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова

Научните приноси на гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова няма да са пълни, ако не споделя *положителната ми оценка за присъствието ѝ в научните изследвания в чуждестранно сътрудничество в европейски университети*. Кандидатката е *гост-изследовател* през 2014 в Университет в Мачерата, Италия, в Департамента по науките за образованието, културното наследство и туризма и на Центъра за документация и изследвания върху историята на учебната книга и на литературата за деца (il Centro di documentazione e ricerca sulla storia del libro scolastico e della letteratura per l'infanzia), *член е и на международната редакторска колегия на списание* «History of Education & Children's Literature».

На 07.01.2015 ѝ е присъдено званието Visiting researcher a.a. 2013/2014 dell' Università degli Studi di Macerata (Приложение № 15.5). През 2014 г. взема участие в първия международен семинар History of Education and Children's Literature in Europe: Topics, Institutions, Networks and Journals с презентация на тема „History of Education: Mapping the discipline in Bulgaria”.

Член на редакционна колегия в чужбина и сътрудничество: м. юли 2020 г., членство в Научния копитет (Comitato scientifico) на електронното списание Gli Argonauti. Rivista di studi storico-educativi e pedagogici, издавано от Университета в Месина (Италия) (Приложение № 15.6), а от 2016 – 2018 г., - член на Международната редакционна колегия на списание “Formazione, lavoro, persona” (Образование, работа, личност) на Университета в Бергамо (Università degli Studi di Bergamo), Италия (Приложение № 15.7). В периода 2014 – 2015 г., е сътрудник на списание History of education and Childrens' Literature по проект за подготовка на международна библиография по история на образованието и детската литература, ръководен от проф. Роберто Сани (Приложение № 15.8).

Приемам научните приноси, отразени в справката на кандидатката, като искам да открия обобщено следните:

❖ ***В научно-теоретичен аспект приносно значение има:***

- Интердисциплинарният подход, използван концептуално за изясняване и за дефиниране на ***феномена „информационна култура“*** като определящ фактор за човешкия напредък.
- Ролята на информационния фактор за изясняване същността на информационната културата на всеки един етап от развитието на човечеството и на ***образованието като част от тази култура.***
- Важността на ***информацията в историческото развитие на човечеството***, като са анализирани „информационните революции“, цитирани от нея и смяната на средствата за получаване, преработване и предаване на информацията.
- Концепцията за ***културно-историческия характер на детството*** - обогатяване на теоретичното познание за детето и детството.
- Аналитичното систематизиране на общотеоретични основи за формиране на ***информационна култура на децата в предучилищна възраст.***

❖ ***В научно-изследователски аспект приносно значение има:***

- Полето на изследователската ѝ област, в което *тя успява да представи концепция за информационната култура*, като извежда от елементите ѝ още от ранното детско образование.
- Отнесеността на преподавателската дейност на основата на изследванията ѝ към изясняването на професионалната подготовка на студентите, бъдещи учители за използването на *психолого-педагогическите основи на информационната култура* в качествата им на бъдещи учители.
- Систематизирането на експериментално завършени проучвания за развитието на знания, които са в основата на *научните идеи за информация*, осигуряващи психолого-педагогическата подготовка на студентите относно *детството и схващанията за него в исторически и в съвременен план*.
- Отговорното отношение на академичния изследовател и насърчаването на педагогическите специалисти към информацията за теории и концепции на видни наши и чуждестранни изследователи, като се вземат предвид информационните аспекти: за *разпространение; за избирателно отношение и за критично преработване на получената информация*.
- ❖ *В изследователско-приложен аспект приносно значение има:*
- *Професионалният ѝ пример на преподавател за усвояване на умения за работа на студенти и на докторанти с различни видове информация*, с което се подпомага практиката на педагогическите специалности – предучилищна и начална училищна педагогика.
- Систематизирането на рационални методи за *комплексно провеждане на информационното извличане*, както на традиционен (ръчен), така и на автоматизиран (електронен) начин.
- Прилагане на методите за *аналитична и синтетична обработка на информацията*, усвояване на традиционната и компютърна технологична подготовка и представяне на резултатите от собствената познавателна дейност на бъдещите учители.

5.2. Д-р Вероника Рачева

Не приемам за целесъобразен начина на извеждането на приносите в публикационната дейност на д-р Вероника Рачева, тъй като те, представени като критерии по изискванията на НАЦИД, повторят информацията от резюметата и категорично не могат да се придружават от библиография.

Като член на жури за тяхното оценяване в становището в приложената справка аз приемам в частност формулировките, които обединявам:

❖ **В научно-теоретичен аспект:**

- Дефинирани са *ключовите технически, социални и психолого-педагогически характеристики на синхронните виртуални учебни среди* и са систематизирани спецификите на педагогическото взаимодействие при *синхронно виртуално обучение като средство за формиране на информационна култура*.
- Теоретично се обосновават конкретни методически насоки и примери за реализиране на *ранно чуждоезиково обучение в синхронна виртуална учебна среда* (тази формулировка като принос не отнасям към предучилищната педагогика и психолого-педагогическите основи на информационната култура).

❖ **В експериментално-изследователски аспект:**

- Представени са резултатите от апробирането на *авторския модел „виртуален учител на гости“* за традиционната учебна среда в детската градина чрез синхронната виртуална учебна среда чрез така наречения *смесен тип обучение (blended learning) и неговата ефективност чрез анализ на изготвени експертни оценки* от страна на предучилищните педагози, които го прилагат.
- Изследвани са мнението, готовността и компетентностите на бъдещи и действащи учители за приложение на синхронните виртуални учебни среди в педагогическата практика, включително и с учители на чужд език за 4 - 6-годишни деца.

❖ **В експериментално-приложен аспект:**

- Извеждат се *методически насоки за реализиране на виртуално обучение с деца с онкохематологични заболявания;*
- Систематизират се *практически насоки, които могат да подпомогнат педагогическата работа на преподаватели и учители, използващи синхронни виртуални учебни среди.*

Извод: По посока на приносите *по-висока стойност като оценка аз давам в становището си на гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стефанова*. Тя систематично и задълбочено постига в тях способност *ефективно да използва информационните ресурси и средствата за информационна комуникация, свързани със социалната*

природа на детето. Приносителите ѝ систематизират знания, както в психологията, така и в педагогиката като науки, които подпомагат усъвършенстването на бъдещите учители и *приспособяването им към основните в йерархията на информационни дейности при избор на насочеността им*.

Д-р Вероника Рачева е *ентузиазизиран изследовател, главно в съвременните техники и средства за извличане и обработка на информация* (виртуална учебна среда), но при по-общ от психолого-педагогическите характеристики на предучилищната педагогика *ракурс за набирането на потребители* – начални учители по чужд език, администратори и експерти в проектни дейности.

Раздел 6: Препоръки и забележки към кандидатките

Имам *въпрос към двете кандидатки*: Как виждате бъдещето на усъвършенстването на информационната култура в подготовката на учители за детските градини като образователни институции, свързани с психолого-педагогическите ѝ основи?

Имам *препоръка към д-р Вероника Рачева* за преосмислянето и обобщаването на своите приноси моменти, което е показателно за *професионална рефлексия и ориентация във връзките на изследователската дейност с формулировката на обявения конкурс*.

Пожелавам ѝ в бъдеще да продължи експерименталната си работа в педагогически план, свързан с конкретната възраст и използването на *модели от системни цели, съдържание, форми и методи за усъвършенстването на информационната култура на действащи учители и/или деца/учениците в институциите*. Анкетирането на учителите е безспорно информативен емпиричен метод, но не изчерпва възможностите на интеракцията с децата/учениците.

Като *забележка* към научния стил на изложението ѝ имам по отношение на използването на формулировката „апробирани модели и добри практики за използването на синхронна виртуална учебна среда“ за детската градина като образователна институция (извежда се и в справката, поясняваща приносите). Най малкото *тя се нуждае от пояснение и специфика при диференцирането на тези модели от училище*, където те могат да бъдат употребени за „виртуална учебна среда“.

Категорично не мога да приема формулирания в справката за приносите, т.н. *нов принос* - предложението на „план-конспекти“ на педагогически ситуации, които могат да се използват като допълнителни дейности по направлението „Околен свят“. Смятам, че това е преодолян в миналото формализъм при взаимодействието „дете-среда“ и не подпомага индивидуалния стил на детето (спецификата на детската група) и на педагога. Това според мен противоречи на тезата ѝ за *изграждане на компетентности* чрез

информационната среда, които се реализират в предучилищното детство под формата на игра и не могат да се схематизират от план-конспекти.

Раздел 7: Заключение и предложения за избор по конкурса

Давам *положителна оценка въз основа на превъзходството на кандидатката гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стафанова от представените по-горе критерии и показатели на оценяването и за заемането на академичната длъжност доцент по Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика - психолого-педагогически основи на информационната култура)*. То се основава на трактовката на информационната култура по посока на професионалната специфика на предучилищната педагогика като научна област, свързана със психолого-педагогическата природа на детето, осигурено от кандидатката и като академичен богат нейн опит в преподавателската дейност – аудиторни задължителна лекционна заетост и нововъведения в методите на преподаване, осигуряването на форми на организация в практическа среда по използване на информационна култура. Публикационната ѝ дейност и насочеността към образованието в специалността Предучилищна и начална училищна педагогика в интегрираната подготовка на студенти в ОКС Бакалавър, ОКС Магистър и ОНС Доктор засягат психолого-педагогическите основи на информационната култура, отнесени до детството в традиционен и в електронен аспект, доказани по критериите на НАЦИД, но и превишаващи тези на другата кандидатка за заемането на академичната длъжност „доцент“ – д-р Вероника Рачева, на която пожелавам да продължава да усъвършенства изследователските си търсения при откриването на ярко открит център.

Ето защо *предлагам с убеденост, произтичаща от представеното по-горе обективно превъзходство, членовете на научното жури да изберат гл. ас. д-р Милка Терзийска-Стафанова за заемане на академичната длъжност доцент по област на висше образование: 1. Педагогически науки, по професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищна педагогика – психолого-педагогически основи на информационната култура), за нуждите на катедра ПМП във Факултет по науки за образованието и изкуствата, СУ „Св. Кл. Охридски“.*

17.10.2020.

Член на жури:.....

(проф. д-р Весела Гюрова)